

Nr 69.

Av herr **Bodin, Gunnar, m. fl.**, om ökat anslag till fåravelns befrämjande.

Jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse i svensk författningssamling nr 204 år 1933 har den med statsmedel understödda verksamheten för fåravelns främjande inskränkts bl. a. därigenom, att penningpris ej såsom förut utgår för andra baggar än sådana tillhörande baggföreningar.

Denna anordning står visserligen i överensstämmelse med anordningarna vid resp. nötboskaps- och svinpremieringen, men då baggföreningar på grund av praktiska svårigheter ej kunna bildas och verka t. ex. på Gotland och även annorstädes, ha stora olägenheter mött i sådana fall tillfölje de nämnda inskränkningarna. Det bör i detta sammanhang erinras om, att på Gotland ej existerar någon enda baggförening och t. ex. i norra Kalmar län blott 4 stycken. Båda dessa områden höra till dem, som räkna det största fårantalet inom landet i förhållande till åkerarealen. På Gotland godkändes av fårpremieringsnämnden år 1933 ej mindre än 80 baggar, men kunde såsom redan nämnts ej erhållas något statsbidrag till premiering av dessa.

I anslutning till vad som nu sagts är uppenbart, att den beslutade inskränkningen i fårpremieringen kommit att medföra högst betydande förskjutningar i proportionen mellan de belopp, som kommit de olika hushållningssällskapen till del nu mot tidigare, och bland de sällskap, som härvid drabbats hårdast, märkas särskilt Gotlands och Kalmar läns norra. Inom båda dessa områden finnes god tillgång på fårbetesmark, vilket haft till följd att fåraveln och icke minst produktionen av fårkött sedan gammalt varit betydlig härstädes. I synnerhet på Gotland finnas vidsträckta arealer, som ej kunna utnyttjas till annat än fårbete och som sålunda vid en minskad fårskötsel skulle bli mer eller mindre värdelösa. Även gäller inom de båda områdena, att fårskötseln hör hemma vid det mindre och medelstora jordbruket, och såsom bevis härför må anföras att enligt 1927 års kreatursräkning 90 % av fåren på Gotland tillhörde jordbrukare med mindre än 30 har åker; för Kalmar län var motsvarande siffra 70 %. Då fårskötseln dessutom är lokaliserad till kargare trakter, där inkomsten från denna näringsgren utgör en betydande del av jordbrukets kontantinkomster, i vissa socknar på Gotland ända upp till 20 à 30 %, torde det få anses vara av största vikt att fårskötseln i för densamma lämpade trakter bibehålles till sin omfattning samt ytterligare kvalitativt utvecklas. En sådan kvalitativ utveckling torde ej kunna förväntas utan den uppmuntran och hjälp, som kontanta penningpris för rasrena, goda baggar utgör. Utsikten att

erhålla dylikt pris lockar fårägaren att uppvisa sin bagge för premieringsnämnden, men komma dessa priser fortfarande att utebli, så stannar han hemma och nämnden får ej samma möjlighet som hittills att leda aveln och lämna upplysningar och råd.

Den enskilda bagghållning i förening med upplåtande av baggen i kringliggande ort, som hittilldags förekommit och understötts med allmänna medel, har visat sig verka till fåravelns båtnad, varför vore högst beklagligt om denna del av den statliga verksamheten för fåravelns höjande skulle lämnas åt sitt öde. Även förtjänar bemärkas den sysselsättning och arbetsförtjänst, som kan beredas uti bonde- och småbrukarhemmen vid förädlingen av fårskötselns produkter. Icke minst hava under senare tid pälsskinnen blivit uppmärksammade, särskilt genom Fårägarnas Propagandautställning i Stockholm hösten 1933, och förespås en god framtid för denna produktion. Då Sverige icke är självförsörjande vare sig i fråga om pälsskinn eller fårkött, torde skäl föreligga att understödja en hantering, som kan åstadkomma en billig produktion utan att inkräkta på andra näringsgrenar. Sverige importerade 1933 645,131 kg. färskt fårkött, varav 162,682 kg. från Island, ett land varifrån vi förut köpt huvudsakligen saltat fårkött.

I sitt yttrande till Kungl. Maj:t beträffande anslag, som borde begäras av 1934 års riksdag, anför Kungl. Lantbruksstyrelsen bl. a.: "Begränsningen av statsbidrag till penningpris allenast till baggar tillhörande föreningar synes åtminstone i vissa landsdelar hava hårt drabbat fårskötseln . . . Så mycket större betydelse för fårskötseln i dylika trakter torde under sådana förhållanden vara att kunna påräkna det allmännas stöd i form av penningpris jämväl till bagge tillhörande enskild fårägare. För fårskötseln i nyssnämnda delar av landet skulle ett uteblivande av dylikt stöd från statens sida ännu ett år förvisso få menliga följder. Med hänsyn härtill synes statsbidrag erforderligt jämväl för ifrågavarande ändamål. Dylikt bidrag torde böra utgå enligt samma grunder som penningpris till bagge tillhörande förening". (I pris 30 kr., II pris 20 kr., III pris 10 kr., under villkor att vederbörande hushållningssällskap tillskjuter lika stort belopp; dylikt pris utdelas endast första gången baggen uppvisas inom samma förening, i regel sålunda vartannat år.)

Lantbruksstyrelsen fortsätter: "År 1932 godkändes vid premiering sammanlagt 477 baggar i enskild ägo, och av dessa belönades 104 med medalj. Av de återstående 373 baggarna torde ett mindre antal, tillhörande större gårdar, ej hava erhållit vare sig medalj eller penningpris. De med penningpris belönade baggarnas antal synes för nämnda år kunna anslås till 350 st. Om samma antal beräknas erhålla pris under 1934 och prisen utgå enligt ovannämnda grunder, torde för ändamålet böra beräknas statsbidrag med tillhoppa 3,500 kr."

Kungl. Maj:t ansåg sig emellertid icke kunna upptaga denna del av verksamheten i sin till riksdagen avlätna proposition.

I anslutning till Lantbruksstyrelsens yrkande och med stöd av vad som ovan nämnts hemställa vi undertecknade härmed hos riksdagen

att under nionde huvudtiteln, fåravelns befrämjande, utöver vad Kungl. Maj:t i sin proposition föreslagit bevilja ett statsunderstöd av 3,500 kr. till premiering av i enskild ägo befintliga baggar att utgå efter samma grunder som gälla vid premiering av baggar tillhörande baggföreningar.

Stockholm den 20 januari 1934.

Gunnar Bodin.

Gustaf Roos.

Petrus Nilsson.
